

Список використаних джерел

1. Положення про організацію навчального процесу у вузах: [Затверджене наказом Міністерства освіти України №161 від 2 червня 1993р.]

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Титаренко В. П.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. Дана стаття присвячена формуванню культури безпеки педагогічної діяльності майбутніх фахівців технологічної освіти у вищих навчальних закладах. У статті обґрунтовано зміст формування культури безпеки майбутніх учителів технологічної освіти, загальні складові змісту освіти для розвитку особистості, розглянуто стратегію розвитку в Україні, як один із головних принципів співпраці всіх верст суспільства. Результати дослідження можуть бути корисні для викладачів, які навчають майбутніх фахівців технологічної освіти, а також для керівників вищих навчальних закладів, які займаються формуванням культури безпеки у освітньому середовищі.

Ключові слова: культура безпеки, стратегія сталого розвитку, небезпека, виробничий травматизм.

Безпека є одним з показників розвитку та стабільного функціонування соціальних, економічних, технічних, екологічних та інших систем. На сучасному рівні розвитку виробничих і соціальних технологій недостатньо лише чіткого дотримання та виконання правил техніки безпеки, потрібні безпечна реалізація будь-якого виду діяльності, розуміння цілей і наслідків власних дій для суспільства та навколишнього середовища [3].

Культура безпеки професійної діяльності освітян тісно пов'язана з питанням загальної безпеки як пріоритетного напрямку діяльності людини з перетворення навколишнього середовища для безпечного існування людства.

Одним з пріоритетних завдань освіти в галузі безпеки є формування в майбутніх учителів трудового навчання та технологій здатності усвідомлювати головні принципи перетворення навколишнього освітнього середовища.

Доцільність формування культури безпеки професійної діяльності у майбутніх учителів під час їх підготовки у закладах вищої освіти є актуальною.

Зміст «культури безпеки життєдіяльності» досліджували М. Зоріна, В. Пучков, Р. Цаликов та ін., філософські аспекти безпеки життєдіяльності А. Александрова, Т. Согомонян.

Необхідно зазначити основні вимоги формування культури безпеки учителів, у вітчизняному науково-педагогічному просторі майже не досліджені.

Отже, метою роботи є обґрунтування змісту формування культури безпеки майбутніх учителів технологічної освіти включаючи філософські, соціологічні, екологічні та психолого-педагогічні аспекти.

Питання культури безпеки майбутніх учителів набуло особливої значущості, оскільки стрімкий розвиток інноваційних технологій у промисловості, висуває нові завдання у галузі безпеки. На думку сучасних екологів, людство вже переступило допустиму межу на шляху до катастрофи. Для виживання людства як біологічного виду, уникнення екологічного дефіциту і економічного спаду світової спільноти необхідно терміново змінити тенденції, котрі негативно впливають на економічну діяльність, вжити конкретних заходів з метою її реструктуризації.

На початку ХХ ст. В. Вернадський, висунув ноосферну (сфера розуму) концепцію, в основу якої було покладено ідею гармонізації взаємодії суспільства і природи. Він наголошував, що «людство, взяте у цілому, стає потужною геологічною силою, яка визначатиме нові геологічно еволюційні зміни біосфери» [1], і попереджав про небезпеки, які будуть приховані у формуванні ноосфери. Враховуючи передбачення В. Вернадського можна

визначити такі загальні складові змісту освіти для збалансованого розвитку особистості : забезпечення гідної якості життя людей, соціальної справедливості та рівноправності; збереження культурного, соціального та біологічного різноманіття; відтворення екосистем; взаємозв'язок економіки, суспільства та довкілля, їх гармонізація; усвідомлення відповідальності перед майбутніми поколіннями; визнання права новим поколінням на здорове довкілля

Стратегія сталого розвитку в Україні визначена одним із головних принципів співпраці усіх верств суспільства, які визначають важливість повного врахування соціальних, економічних і екологічних інтересів не тільки всього сучасного населення, але й майбутніх поколінь. У якості інструментарію реалізації стратегії збалансованого розвитку в країні застосовуватимуться: коригування нормативно-правового забезпечення економічної діяльності в Україні; упровадження в усі галузі господарювання країни засад стратегії «Україна – 2030» [5].

Стратегія встановлює цілісну систему стратегічних та операційних цілей переходу до інтегрованого економічного, соціологічного та екологічного розвитку країни до 2030 року. Вона також визначає інституційні засади впровадження Стратегії, напрями міжгалузевої та міжсекторальної взаємодії, основні рушійні сили та інструменти її реалізації. Цільові показники зазначено для трьох етапів реалізації Стратегії : 2017-2020 р., 2021-2025 р., 2026-2030 р.

Велика кількість випадків виробничого травматизму та професійних захворювань працівників свідчать про низький рівень культури безпеки у багатьох сферах та нерозроблену методіку формування культури безпеки у освітній галузі. Складовими формування в закладах вищої освіти, на нашу думку є: опанування культурою безпеки професійної діяльності учителів; теоретичні та практичні знання у цій галузі; вміння та навички професійної діяльності на основі культури безпеки.

Отже, одним з пріоритетних завдань освіти в галузі безпеки є формування у майбутніх фахівців здатності усвідомлювати принципи

безпечного перетворення навколишнього середовища та найголовніших цінностей – здоров'я та життя людини.

Список використаних джерел

1. Володимир Іванович Вернадський і Україна. *Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського ; т. 1 ; кн. 1.* Нац. акад. наук України, Коміс. з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України ; голова ред. кол. О. С. Онищенко ; ред.: Л. А. Дубровіна, А. Г. Загородній ; авт. передм.: О. С. Онищенко, В. А. Смолій, Л. А. Дубровіна ; уклад.: О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, Н. М. Зубкова. Київ., 2011. 699 с.

2. Дрозд І., Охота А. С. Концепція прийняттого ризику та проблеми забезпечення техногенної безпеки в Україні. *Екологічна безпека та природокористування.* 2011. № 7. С. 82-108.

3. Культура безпеки в ядерній енергетиці : підручник / В. В. Бегун та ін. Київ, 2012. 539 с.

4. Пометун О. І. Освіта для стійкого розвитку інновація ХХІ століття. *Шлях освіти.* 2010. № 3. С. 12-17.

5. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року : Проект-2017. URL : <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications> (дата звернення 10.04.2023).

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Титаренко О. О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г.Короленка

Анотація. У статті обґрунтовано роль науково-дослідницької діяльності у підвищенні рівня ефективності вивчення екологічних проблем